

Arbets- och företagsnämnden

Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande

Yttrande till regeringen över betänkande SOU 2018:22

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över betänkandet ”Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande”, SOU 2018:22.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

I betänkandet *Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande* lämnas förslag på ett mottagande som syftar till att främja en snabb etablering och ett jämnare mottagande över landet av asylsökande.

I arbets- och företagsnämndens föreslagna yttrande ställer sig Nacka kommun negativ till huvudförslaget att kommunerna ska ansvara för mottagande av asylsökande inklusive boende under asyltiden. Kommunen ställer sig positiv till utredningens alternativa förslag att staten ska fortsätta ansvara för asylmottagandet.

Utredningen föreslår också förenklingar av dagens statliga ersättningar för asylsökande och nyanlända. Kommunen poängterar vikten av att kommunerna även fortsättningsvis ska kompenseras för samtliga kostnader, bland annat kostnader kopplade till nyanländas boende, genom att hänsyn tas till kommunernas varierande bostadspriser.

Ärendet

Regeringen gav den 5 november 2015 en utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända (dir. 2015:107). Betänkandet ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande lämnades till regeringen i mars 2018. Remissvaren ska ha kommit in till Arbetsmarknadsdepartementet senast den 15 oktober 2018.

Förslagen i betänkanudet

Förslagen i promemorian innebär en rad förändringar i mottagandet av asylsökande.

Ankomst- och avresecenter

Utredningen föreslår att staten inrättar ankomstcenter för samtliga asylsökande. I centren ska det vara obligatoriskt för alla asylsökande att bo under 30 dagar och delta i verksamheten. Utöver att fokusera på asylprövningen ska de asylsökande även få grundläggande samhällsinformation. Arbetsförmedlingen föreslås göra en första kartläggning av utbildnings- och yrkesbakgrund och en hälsoundersökning ska erbjudas. Under tiden i ankomstcentret sker också anvisning till en kommun för fortsatt boende.

Utredningen föreslår även att det ska vara obligatoriskt att bo på ett avresecenter om man har ett verkställbart avlägsnandebeslut. Att dessa personer bor i avresecenter menar utredningen kunna effektivisera återvändandearbetet.

Utredningens huvudförslag - att kommunerna tar över asylmottagandet

Utredningen föreslår att kommunerna ska anvisas asylsökande på samma sätt som nyanlända anvisas idag. Migrationsverket ska årligen fastställa andelstal som anvisningarna av asylsökande och nyanlända till kommunerna ska baseras på. Kommunen föreslås få tre veckor på sig från anvisning till mottagande av asylsökande.

Utredningens alternativa förslag – att staten behåller ansvaret för asylmottagandet

Det alternativa upplägget bygger på att staten behåller ansvaret för boende och insatser för asylsökande under hela asyltiden. I det alternativa upplägget föreslår utredningen att det ska vara obligatoriskt för asylsökande att bo i mottagandecenter som Migrationsverket ansvarar för i 30 dagar. Det ska enligt det här upplägget vara obligatoriskt för individer med ett verkställbart avlägsnandebeslut att bo i ett mottagandecenter.

Social prövning i vissa kommuner för att minska trångboddheten

Asylsökandes möjlighet att ordna boende på egen hand under asyltiden begränsas genom att en modell med social prövning av eget boende införs. En kommun ska kunna ansöka hos Migrationsverket om att en asylsökandes eget ordnade boende inom kommunen ska prövas så att boendet är socialt hållbart. Prövning ska bara ske i kommuner som uppfyller vissa på förhand uppställda kriterier gällande social och ekonomisk utsatthet eller i kommuner som tagit emot många asylsökande i eget boende under längre tid.

Schablonisering av ersättningssystemet

Utredningen föreslår att en rad ersättningar kopplade till asylsökande och nyanlända tas bort för att istället ersättas med schablonersättningar. Bland annat föreslås ersättningen för tomhyror tas bort.

Det föreslagna yttrandet

I det föreslagna yttrandet förordar Nacka kommun att staten även fortsättningsvis ansvarar för asylsökandes boende. Kommunen ställer sig negativ till utredningens huvudförslag i

vilket man föreslår att asylsökande ska anvisas till kommunerna. Förslaget bygger på en modell vars konsekvenser för individer och kommuner inte utvärderats. Anvisningarna av nyanlända görs idag helt utan hänsyn till kommunens bostadsmarknad, vilket är ogynnsamt för individens möjligheter till etablering på bostads- och arbetsmarknaden. Att dessutom asylsökande ska tas emot inom tre veckor från anvisning ger inte kommunen tillräckliga förutsättningar att planera för ett bra mottagande, och skulle innebära att kommunen behöver ha en överkapacitet av bostäder för att kunna tillgodose behovet av bostad för olika typer av hushållssammansättning.

För att asylsökande som får uppehållstillstånd i Sverige ska få möjlighet att etablera sig så snart som möjligt behöver väntetiderna i asylprocesserna vara korta. Att bygga ett tungt och krångligt system för att kunna börja med etableringsinsatser under asyltiden är en ineffektiv lösning på ett problem som uppstår som konsekvens av de för närvarande långa handläggningstiderna hos Migrationsverket. Det är i första hand handläggningstiderna som behöver kortas. Att använda sig av tidigare fungerande modeller med samlokaliserad prövning och boende som Migrationsverket använt sig av är att förordas.

Förslaget om att förenkla ersättningsystemet ställer sig Nacka positivt till i yttrandet, men pekar på behovet av en differentiering av schablonen givet att ersättningen för tomhyror tas bort och att bostadspriserna i landets kommuner varierar kraftigt.

Bilagor

1. Ett ordnat mottagande, SOU 2018:22
2. Förslag till yttrande, KFKS 2018/530, AFN 2018/168

Frida Plym Forshell
Tf arbetsmarknadsdirektör
Stadsledningskontoret

Jenny Rivas
Etableringsutvecklare
Etableringsenheten